

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 13C/1/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113203874
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Dubovcová
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2014:3113203874.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín samosudkyňou JUDr. Martinou Dubovcovou v právnej veci navrhovateľky: J. Y. K., rodená X., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., Ul. M. č. XXXX/X, právne zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Martin Bartko - JUDr. Silvia Bartková, so sídlom v Trenčíne, Piaristická ul.č. 6667 proti odporcovi: M. K., nar. X.X.XXXX, bytom v C., Ul. M. č. XXXX/X, zastúpený opatrovníkom Mestom Trenčín v konaní o vylúčenie užívacieho práva k bytu takto

rozhodol:

Súd návrh navrhovateľky **z a m i e t a**.

Odporcovi sa náhrada trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom, podaným na tunajšom súde dňa 14.2.2013, sa navrhovateľka domáhala vydania rozhodnutia, ktorým súd zakáže odporcovi vstupovať do bytu, nachádzajúceho sa v kat. území Trenčín, zapísanom na liste vlastníctva číslo XXXX, Katastrálneho úradu v C., Správa katastra C., parc. číslo XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², bytový dom súp. č. XXXX, byt č. XX na X. poschodí na ulici M. X. Navrhovateľka uviedla, že s odporcom sú od 30.1.1982 manželia, pričom bývajú v trojizbovom byte v C. na ul. M. XXXX/X. Od roku 2005 je situácia v spoločnej domácnosti zlá natoľko, že navrhovateľka sa bojí o svoj život a zdravie vzhľadom na prudké zmeny nálad odporcu, jeho neprimeranú výbušnosť a agresivitu. Od roku 2005 odporca viackrát napadol navrhovateľku a to tak, že ju škrtil, búchal jej hlavu o stenu, vulgárne jej nadával a ponižoval ju. Po opakovaných fyzických útokoch bola navrhovateľka nútená vyhľadať aj lekárske ošetrenie. O predmetnom lekárskom ošetrení pripojila aj výpis zo zdravotnej dokumentácie. Odporca trpí demenciou Alzheimerovho typu- paranoidný syndróm s verbálnou aj brachiálnou agresivitou, pričom je nutné, aby užíval lieky a pravidelne navštevoval psychiatrickú ambulanciu, čo navrhovateľka zdokladovala potvrdením z Fakultnej nemocnice Trenčín z roku 2009. Navrhovateľka tiež uviedla, že je presvedčená, že tento liečebný režim nedodržiava, pretože jeho správanie sa opätovne zhoršilo a to do takej miery, že sa obáva o svoj život a zdravie. Skutočnosť, že odporca odmieta užívať predpísané liečivá je zadokumentovaná aj v predloženej správe V. V. S., psychiatra z konca roku 2009. Navrhovateľka tiež v návrhu uviedla, že odporca vlastní chatu v obci V. R. (v katastri nehnuteľností nezapísanú), ktorá môže byť využívaná na celoročné bývanie. Na pojednávaní dňa 12.5.2014 uviedla, že odporca mal v roku 2000 mozgovú príhodu, pričom pri páde si udrel hlavu a odvtedy začal mať problémy. Spomínal, že mu niečo bzučí v hlave. K prvému fyzickému útoku z jeho strany voči nej došlo v r. 2005, potom nasledovalo aj psychické týranie, ktoré sa prejavovalo v tom, že odporca ju neustále upodozrieval, že je mu neverná, napr. s riaditeľom polície. Tiež jej vyčítal, že sa spolčila s jeho synmi z prvého manželstva proti nemu, že mu kradne veci alebo ich ničí. Z jeho strany boli aj vyhrážky zabitím, že jej usekne hlavu tupou sekerou. Keď to už bolo neúnosné, volala políciu. Odporca bol v r. 2009 hospitalizovaný na psychiatrii, pričom po jej ukončení mal navštevovať psychiatrickú V. S., ktorú však navštevovať prestal. K poslednému fyzickému útoku z jeho strany došlo dňa 18.02.2013,

kedy ho zobrala záchranná služba v doprovide polície. Ešte v decembri 2013 sa domáhal vstupu do bytu. Čo sa týka svojho postoja k rozvodu manželstva, uviedla, že podľa jej názoru manželia majú byť spolu v dobrom aj v zlom, a ak by ho v tejto chvíli, keď je chorý, opustila, bolo by to bezcitné.

Odporca sa k návrhu na začatie konania písomne nevyjadril. Nakoľko v konaní Okresného súdu Trenčín, vedeného pod sp.zn. 31Ps/2/2013 bol dňa 29.1.2014 právoplatne pozbavený spôsobilosti na právne úkony, súd konal s jeho opatrovníkom. Jeho opatrovník pred súdom uviedol, že žiada návrh zamietnuť v celom rozsahu, nakoľko od podania návrhu došlo k zmene okolností. V súčasnosti odporca podstupuje liečbu v zariadení sociálnych služieb, pričom Mesto Trenčín ako opatrovník nezamýšľa v blízkej budúcnosti zmenu jeho umiestnenia. Opatrovník odporcu zdôraznil, že k agresivite zo strany odporcu dochádzalo v dôsledku jeho ochorenia. Tiež uviedol, že prepúšťacia správa, na ktorú sa navrhovateľka odvoláva je stará 5 rokov. Návrh navrhovateľky žiadal zamietnuť aj z dôvodu, že podľa jeho názoru táto v konaní nepreukázala, že zo strany odporcu bude aj v budúcnosti dochádzať k agresívnemu správaniu voči nej. Opatrovník odporcu tiež poukázal na postoj navrhovateľky v konaní o rozvod manželstva.

Súd vo veci nariadil a dňa 12.05.2014 vykonal pojednávanie v neprítomnosti odporcu za splnenia podmienok uvedených v ust. § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Súd na predmetnom pojednávaní vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky a listinnými dôkazmi - potvrdením o podaní oznámenia navrhovateľky zo dňa 18.02.2013, lekárskou správou zo dňa 18.02.2013, sobášnym listom účastníkov konania, LV č. XXXX pre k.ú. C., prepúšťacou správou odporcu zo dňa 12.10.2009, správou V. V. S. z čl.12-13, správou V. W., uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 06.10.2009 sp.zn. 31Pu/12/2009, LV č. XXXX pre k.ú. V. R., čestným prehlásením J. V. M. a spisovým materiálom Okresného súdu Trenčín p.zn. 30P/184/2012 a 31Ps/2/2013. Takto vykonaným dokazovaním zistil nasledujúci skutkový stav:

Účastníci konania žijú v platnom manželstve od 30.1.1982 a sú bezpodielovými spoluvlastníkmi trojizbového bytu v C. na ul. M. XXXX/X. V súčasnosti na Okresnom súde Trenčín prebieha na návrh odporcu konanie o rozvod ich manželstva, a to pod sp.zn. 30P/184/2012, avšak toto konanie ku dňu rozhodovania súdu nebolo ukončené. Súd mal tiež preukázané, že navrhovateľka s rozvodom manželstva s odporcom nesúhlasí. Odporca bol v konaní Okresného súdu Trenčín, vedeného pod sp.zn. 31Ps/2/2013 pozbavený spôsobilosti na právne úkony a za opatrovníka mu bolo ustanovené Mesto Trenčín. Odporca je v súčasnosti umiestnený v zariadení sociálnych služieb, kde podstupuje príslušnú liečbu. V zmysle znaleckého posudku znalca V. R. K. č. 13/2013 odporca trpí duševnou poruchou; jedná sa o organický psychosyndrom stredne ťažkého stupňa pri Alzheimerovej chorobe s neskorým začiatkom, ktorá nie je len prechodného charakteru. U odporcu sa to prejavuje emočnou oploštenosťou, afektívnou labilitou, afektami zlosti a verbálnej a brachiálnej agresivity, zabiehavým nesúvislým myslením s paranoidnými bludmi, emočnými bludmi a bludmi okrádania, poklesom intelektových a mnestických schopností, najvýraznejšie v novopamäti, degradáciou osobnosti, a nevedomovaním si ochorenia. Jeho konanie je impulzívne, bez primeranej vôľovej kontroly, výrazne pod vplyvom porúch myslenia a vnímania, správanie sa v rodine je výrazne rušivé s agresívnymi prejavmi a kverulačnými tendenciami. V dôsledku duševnej poruchy nie je odporca schopný ovládnuť svoje konanie, pričom prognóza ďalšieho vývoja duševnej poruchy je nepriaznivá. Súd mal preukázané, že do dňa vydania uznesenia Okresného súdu Trenčín zo dňa 18.2.2013, č.k. 13C 1/2013 (predbežného opatrenia, ktorým súd uložil odporcovi, aby nevstupoval do bytu č. XX v bytovom dome súp.č. XXXX na X. poschodí na ulici M. X, postaveného na parc. číslo XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² a nachádzajúceho sa v kat. území C., vedenom Katastrálnym úradom v C., Správou katastra Trenčín na LV číslo XXXX, a to do právoplatného skončenia konania o vylúčenie užívacieho práva k bytu, vedeného na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 13C 1/2013) sa odporca dopúšťal násilia na navrhovateľke.

Podľa § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násilia alebo hrozby takého násilia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť.

Novelou (zákonom č. 526/2002 Z.z.) s účinnosťou od 1. januára 2003 bol § 146 doplnený o nový odsek 2, ktorý upravuje možnosť súdu riešiť problematiku bezpodielového spoluvlastníctva manželov v prípade, ak jeden z bezpodielových spoluvlastníkov, teda jeden z manželov, fyzicky alebo psychicky týra druhého manžela. Ide o možnosť domáhať sa, aby súd na návrh jedného z manželov obmedzil užívacie právo druhého manžela k domu alebo k bytu, ktorý je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

Účelom úpravy podľa § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka je obmedzenie násilného správania manželov pri nezhodách o právach a povinnostiach, vyplývajúcich z ich bezpodielového spoluvlastníctva, pričom obmedzenie, resp. vylúčenie užívacieho práva prichádza do úvahy len vtedy, ak vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnej domácnosti dochádza k fyzickému alebo psychickému násiliu, resp. k hrozbe takýmto násilím. Násilie nemusí vykazovať znaky trestného činu, postačí, ak pôjde o priestupok proti občianskemu spolužitiu. Predpokladom pre použitie vyššie uvedenej občianskoprávnej sankcie proti druhému manželovi je: a) existencia bezpodielového spoluvlastníckeho vzťahu manželov k domu alebo bytu, b) existencia spolužitia obidvoch manželov v dome alebo v byte, c) existencia fyzického alebo psychického násilia, eventuálne existencia, čo i len hrozby takéhoto násilia, d) realizácia násilia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo v byte, nachádzajúcom sa v bezpodielovom spoluvlastníctve, e) neznesiteľnosť ďalšieho spolužitia z dôvodov uvedených písmenom c) a d). Neznesiteľnosť spolužitia v dôsledku fyzického alebo psychického násilia musí mať značnú intenzitu, teda musí byť spôsobilé natoľko znížiť kvalitu spolužitia v spoločnej nehnuteľnosti, že toto spolužitie bude možné objektívne považovať za neznesiteľné. Od stupňa fyzického, či psychického násilia alebo hrozby takýmto násilím, závisí aj spôsob súdneho rozhodnutia v tom smere, či súd iba obmedzí užívacie právo jedného manžela k domu alebo k bytu alebo či manžela, páchajúceho fyzické, či psychické násilie z užívania domu alebo bytu úplne vylúči. Právo v takomto prípade chráni slabšiu stranu a aj za cenu zásahu do vlastníckeho práva.

Násilie je možno vo všeobecnosti definovať ako úmyselné použitie fyzickej sily alebo moci, buď len pravdepodobne ohrozené alebo skutočné, proti osobe alebo proti určitej skupine alebo spoločnosti, ktoré buď má za následok alebo má vysokú pravdepodobnosť následku poranenia, smrti, psychickej škody a podobne. Pojem násilia ako taký nie je nikde vo všeobecne záväznom právnom predpise formulovaný, avšak jeho základným charakteristickým znakom je úmysel. Násilie je následkom istého druhu ľudského konania, ktoré je zámerné. Ide o telesnú, aj duševnú ujmu. Podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), nikoho nemožno mučiť, ani podrobiť krutému, neľudskému, či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Z ustanovenia čl. 19 ods. 2 ústavy vyplýva, že každý má právo na ochranu života pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor) nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Z ustanovenia čl. 8 ods. 1 dohovoru vyplýva, že každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života obydli a korešpondencie vyplývajúce z ústavného práva na súdnu ochranu.

Nakoľko v prípade vylúčenia vlastníka z užívania predmetu jeho vlastníctva ide o pomerne veľký zásah do práv spoluvlastníka, súd skúmal, či by takýto zásah do ústavných práv odporcu ako spoluvlastníka bol vzhľadom na stav v čase vyhlásenia rozsudku primeraný.

Súd skúmal existenciu fyzického alebo psychického násilia, eventuálne existenciu čo i len hrozby takéhoto násilia, realizáciu násilia vo vzťahu k navrhovateľke, ktorá býva v spoločnom byte a prípadnú intenzitu, zníženie kvality spolužitia a či toto spolužitie je možné objektívne považovať za znesiteľné. Súd dospel k názoru, že navrhovateľka v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno. Súd bral do úvahy aj tú skutočnosť, že navrhovateľku treba v tomto smere považovať za slabšiu stránku s poukazom na to, že ide o fyzickú osobu ženského pohlavia. Súd mal za preukázané, že v minulosti zo strany odporcu dochádzalo k prejavom fyzického násilia voči navrhovateľke, avšak v tomto smere došlo k zmene situácie, po tom, čo odporca bol pre duševnú poruchu nie prechodného charakteru pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Súd mal preukázané, že jeho agresívne správanie je len dôsledkom choroby, ktorú si neuvedomuje, pričom bolo preukázané, že svoje konanie nevie ovládať. Nakoľko odporca bol v čase vyhlásenia rozsudku umiestnený v domove sociálnych služieb, pričom jeho umiestnenie nebude podľa

vyjadrenia jeho opatrovníka menené, súd mal preukázané, že odporca v predmetnom byte nebýva, pričom práve rozhodnutie o pozbavení jeho spôsobilosti by v budúcnosti malo zabrániť tomu, že by sa domáhal vstupu do tohto bytu, keďže spôsobilosť na právne úkony alebo spôsobilosť právne konať je aktívnou stránkou právnej subjektivity, ktorou sa rozumie spôsobilosť fyzickej osoby vlastným právnym konaním a vo vlastnom mene nadobúdať, meniť alebo rušiť oprávnenia a brať na seba povinnosti, čiže zakladať, meniť alebo rušiť právne vzťahy. Nakoľko mal súd preukázané, že v súčasnosti odporca navrhovateľku neohrozuje, teda neexistuje žiadne psychické a emocionálne násilie, ktoré by sa vyskytovalo v domácnosti alebo v rodine, ktoré by bolo páchané odporcom a aj vzhľadom na postoj navrhovateľky v konaní o rozvod manželstva (keď sa táto vyjadrila, že s rozvodom nesúhlasí), súd prijal záver, že vyjadrenie navrhovateľky o tom, že spolužitie s odporcom je neznesiteľné je v priamom rozpore s jej vyjadrením o tom, že chce zotrvať v manželstve a že vyjadrenia odporcu, ktorými zdôvodňuje svoj návrh na rozvod manželstva sú spôsobené len jeho chorobou. Súd je taktiež toho názoru, že k obmedzeniu ústavného práva odporcu nemôže byť pristúpené za situácie, keď jeho správanie, ktoré má byť dôvodom pre toto obmedzenie, je spôsobené duševnou poruchou, v dôsledku ktorej bola osoba pozbavená svojej spôsobilosti na právne úkony, a teda nejde o úmyselné konanie.

Nakoľko súd nemal preukázanú existenciu spolužitia oboch manželov v byte, existenciu násilia v zmysle úmyselného konania odporcu, za ktoré je tento zodpovedný a neznesiteľnosť ďalšieho spolužitia s poukazom na ochotu navrhovateľky zotrvať v manželstve s odporcom, súd návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietol.

Nakoľko súd svojím uznesením zo dňa 18.2.2013 vydal predbežné opatrenie, ktorým uložil odporcovi, aby nevstupoval do bytu č. XX v bytovom dome súp.č. XXXX na X. poschodí na ulici M. X, postaveného na parc. číslo XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX mX a nachádzajúceho sa v kat. území C., vedenom Katastrálnym úradom v C., Správou katastra C. na R., a to do právoplatného skončenia konania o vylúčenie užívacieho práva k bytu, vedeného na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 13C 1/2013, súd sa vyjadrí aj k „rozporu“ vyhláseného rozsudku a právoplatného uznesenia o nariadení predbežného opatrenia. V tomto smere uvádza, že rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka o obmedzení alebo vylúčení jedného z manželov alebo rozvedených manželov, ak ich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov ešte nebolo vyporiadané z dôvodu fyzického alebo psychického násilia alebo hrozby takéhoto násilia musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle. Ak pre nariadenie predbežného opatrenia z tohto dôvodu nemusí byť nárok dokázaný a stačí jeho osvedčenie, pre rozhodnutie vo veci samej už len osvedčenie nestačí, existencia fyzického alebo psychického násilia musí byť v konaní preukázaná.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Súd o trovách konania rozhodol podľa vyššie uvedeného ustanovenia a nakoľko návrh navrhovateľky zamietol, plne úspešným účastníkom konania sa stal odporca, ktorému však trovy konania nevznikli, a preto súd rozhodol o tom, že mu náhradu trov konania nepriznáva.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Krajský súd Trenčín prostredníctvom podpísaného súdu (dvojmo).

Podľa ust. § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa ust. § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

Podľa ust. § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť stanovená týmto rozhodnutím splnená dobrovoľne, možno podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (zák. č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti).